

بررسی پتانسیل زعفران در تولید انواع مکمل‌های غذایی

طیبه شاهی^{۱*}، محسن پویان^۲، ساره حسینی^۳، مهدی ابراهیمی^۴، حسین راغ آرا^۳

دانشجوی دکتری علوم و صنایع غذایی و عضو هیئت علمی گروه پژوهشی تولید و فرآوری گیاهان استراتژیک خراسان جنوبی، جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی، بیرجند، ایران

مدیر مجتمع تحقیقات گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی، بیرجند، ایران

عضو گروه پژوهشی تولید و فرآوری گیاهان استراتژیک خراسان جنوبی، جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی، بیرجند، ایران

استادیار و مدیر گروه پژوهشی تولید و فرآوری گیاهان استراتژیک خراسان جنوبی، جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی، بیرجند، ایران

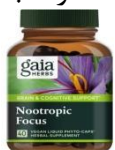
– کپسول حاوی زعفران موثر در سلامت چشم و بینایی

کاروتنوئیدها گروهی از مواد مغذی گیاهی (مواد شیمیایی گیاهی) هستند که از رژیم غذایی یا مکمل‌ها به دست می‌آیند. کاروتنوئیدهای لوتئین و زئاگزانتین رنگدانه‌های اصلی در قسمت شبکیه چشم هستند. این کپسول حاوی زعفران و سایر ریزمغذی‌ها می‌باشد.

– مکمل حاوی زعفران (کپسول): تقویت عملکرد ذهن و کاهش استرس

این کپسول حاوی ترکیباتی از جمله زعفران می‌باشد که باعث تقویت حافظه، مغز و عملکردهای شناختی مانند خواندن می‌شوند. علاوه بر این زعفران در این مکمل همراه با بادرنجبویه باعث بهبود سیستم عصبی، بهبود خلق و خوی و آرامش می‌شود (Philippa et al., 2021).

نتیجه‌گیری

نتایج این بررسی نشان داد با توجه به شیوع بیماری‌های غیر واگیر مختلف در جهان مانند انواع سرطان‌ها، بیماری‌های قلبی عروقی، فشار خون، دیابت، چاقی و ... نیاز به استفاده از مکمل‌ها هر روز بیشتر می‌شود. از این رو استفاده از زعفران به عنوان مکمل مورد توجه شرکت‌های تولید کننده مکمل‌های غذایی قرار گرفته است. متأسفانه تولید و صادرات این مکمل‌ها در ایران مورد غفلت قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها

در این بررسی مقالات معتبر علمی نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی ISI، SID، PubMed، Web of Science، Scopus، PubMed Central با استفاده از واژه‌های کلیدی فارسی زعفران، استخراج، کروسین، خواص درمانی و طب سنتی و واژه‌های کلیدی انگلیسی saffron، extraction، crocin، Therapeutic properties and traditional medicine مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج و بحث

با توجه به اثرات جانبی داروهای شیمیایی و از طرف دیگر تمایل به استفاده از ترکیبات و مواد مغذی مورد نیاز بدن برای جلوگیری یا بهبود بیماری‌ها به خصوص با منشأ طبیعی استفاده از انواع مکمل‌های غذایی در دنیا رو به افزایش است و بازار جهانی خوبی را ایجاد کرده است که سهم ایران علی‌رغم وجود مواد اولیه موجود و در دسترس در تولید این مکمل‌های ناچیز است. در ادامه انواع مکمل‌های غذایی موجود در بازار با منشأ زعفران بیان شده است.

چکیده:

امروزه تحول در صنعت داروسازی و همچنین تمایل به استفاده از داروها و مکمل‌های گیاهی اهمیت و کاربرد زعفران به یک گیاه دارویی ارزشمند را بیشتر می‌کند. نتایج تحقیقات علمی نشان می‌دهد زعفران دارای خواص درمانی قابل توجهی از جمله ضد سرطان، ضد افسردگی، ضد دیابت، بهبود حافظه، بهبود گردش خون، و بسیاری از موارد دیگر می‌باشد. که می‌تواند در تولید انواع مکمل‌ها به اشکال مختلف از جمله قرص، کپسول، شربت، ساشه و پودر و ... مورد استفاده قرار گیرد. نتایج این بررسی نشان داد طلای سرخ دارای پتانسیل بسیار زیادی جهت فرآوری می‌باشد و استفاده از آن به عنوان یک مکمل باعث ایجاد ارزش افزوده چندین برابری شده و جلوگیری از خام فروشی خواهد شد.

کلمات کلیدی: کروسین، ضد افسردگی، بهبود حافظه، مکمل غذایی

مقدمه:

زعفران با نام عمومی saffron و نام علمی *Crocus Sativus* گرانبهاترین گیاه زراعی موجود در روی کره زمین است و تنها گیاهی است که واحد خرید آن به جای تن و کیلوگرم مثقال و گرم می‌باشد. زعفران به عنوان گرانبهاترین محصول کشاورزی و دارویی جهان جایگاه ویژه‌ای در بین محصولات صنعتی و صادراتی ایران دارد. در سال‌های اخیر زعفران به دلیل خواص ویژه دارویی آن و موثر در درمان بیماری‌ها، مورد توجه محققین قرار گرفته است. زعفران به دلیل آروما، مزه و رنگ بی نظیرش بسیار مورد توجه قرار گرفته است (Molinaf et al., 2004).

ایران به عنوان بزرگ‌ترین تولید کننده زعفران در دنیا می‌باشد و سهم سایر کشورها در مقایسه با تولید ایران بسیار ناچیز است. ولی سهم آن از تولید انواع مکمل‌ها و صادرات آنها بسیار ناچیز است. در صورتی یکی از مهمترین راه‌کارها، فرآوری هر محصول کشاورزی است.

منابع

Ochiai, T and et al. (2004). Crocin prevents the death of PC-1 sphingomyelinase-ceramide signaling by increasing glutathione synthesis. *Neurochemistry International*, 44, 321–330.

Philippa, A. J., Joanne, F., Julie, Kh., Camille, P., et al. (2021). Effects of Saffron Extract Supplementation on Mood, Well-Being, and Response to a Psychosocial Stressor in Healthy Adults: A Randomized, Double-Blind, Parallel Group, Clinical Trial. *Frontiers in Nutrition*, 7, 1-